

Uluslararası Sezai Karakoç Sempozyumu: Bir “Diriliş” Şöleni

International Sezai Karakoç Symposium: A Feast of “Resurrection”

Esra Nur SEZGÜL

Samsun Üniversitesi, Samsun, TÜRKİYE

ORCID: 0000-0002-5135-0203 esranur.sezgul@samsun.edu.tr

Geliş Tarihi: 15/06/2022 - **Kabul Tarihi:** 15/07/2022

DOI: 10.55205/jocsosa.12202252

ATIF: Sezgül, E. N., (2022). Uluslararası Sezai Karakoç Sempozyumu: Bir Diriliş Şöleni. Cihannüma Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 1 (2), 100-106.

GİRİŞ

26-28 Mayıs 2022 tarihlerinde Diyarbakır’da Dicle Üniversitesi’nin ev sahipliğinde Diyarbakır Valiliği, Cihannüma Dayanışma ve İşbirliği Derneği, Dicle Üniversitesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi ve Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi katkıları ile “Uluslararası Sezai Karakoç Sempozyumu” gerçekleştirildi.

Diyarbakır Valisi Ali İhsan Su, Cihannüma Derneği Genel Başkanı Av. Rıza Yorulmaz, Prof. Dr. Mehmet Karakoç ve Prof. Dr. Yusuf Tekin’in sempozyum onursal başkanlığında, Prof. Dr. Yılmaz Demirhan ve Doç. Dr. Kemal Şamlıoğlu’nun düzenleme kurulu başkanları olduğu sempozyum, Dicle Üniversitesi 15 Temmuz Kültür ve Kongre Merkezi’nde icra edildi. 60 üniversiteden yaklaşık 160 ismin katıldığı sempozyumda 7 salonda eş zamanlı 40 oturum gerçekleştirildi.

Sempozyumun ilk gününde Diriliş Salonu’nda açılış programı Rıfat Abay’ın kıraatleri ile “İçinizden Allah’ın lütfuna ve âhiret gününe umut bağlayanlar, Allah’ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Rasûlullah’ta güzel bir örneklik vardır.” (Ahzab, 33/21) ayetlerinin tilaveti ile başladı. Ardından saygı duruşu gerçekleştirildi. Sezai Karakoç’un “Şartlar ne ka-

dar kötü olursa olsun Müslüman umudunu kaybetmemelidir... Umudunu yitiren her şeyi yitirmiştir.” vurgusu ile özgeçmişinin sunulduğu sinevizyon gösteriminin sonrasında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın sempozyuma gönderdiği mesaj okundu ve onun sesinden Ey Sevgili şiiri dinletildi. Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Demirhan ilk konuşmayı yaptı. Konuşmasında sempozyuma 200 tebliğ gönderildiği ve içlerinden 150 tebliğin seçildiğini ifade eden Demirhan, bu sempozyumu 2021 Aralık ayında yapmaya karar verdiklerini ve kısa bir sürede bu büyük organizasyonu gerçekleştirdiklerini söyledi. Ardından Dicle Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Karakoç açılış konuşması yaptı. Cihannüma Dayanışma ve İşbirliği Derneği Genel Başkanı Av. Rıza Yorulmaz, bu sempozyumun yapılmasına esasında Karakoç vefat etmeden evvel karar verdiklerini ifade etti. Devamında Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yusuf Tekin, Diyarbakır milletvekili Dr. Mehdi Eker açılış konuşmalarında bulundular. Eker, Sezai Karakoç’un “Şair-edib, mütefekkir-düşünce adamı ve ahlak abidesi” olmak üzere üç boyutuna işaret etti ve eserlerinin farklı dillere tercüme edilmesi gerektiğini vurgulayarak “Balkon” şiirini okudu. Açılış konuşmaları Diyarbakır Valisi Ali İhsan Su ve Ak Parti Genel Başkan Vekili Prof. Dr. Numan Kurtulmuş’un da hitapları ile saat 09:30-11:00 arasında gerçekleşti.

İki açılış paneli ile devam eden sempozyumda aynı salonda 11:00-12:00 arasında Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç’ın moderatörlüğünde İsmail Kılhoğlu, “Sezai Karakoç’un kendisi için bir ‘abi’ olduğuna ve kendisinin bulunduğu ortamlarda ayırt edilmekten rahatsızlık duyan tevazu sahibi bir yönünün olduğuna” vurgu yaptı. Yazar Ali Haydar Haksal, “Sezai Karakoç’un şiirlerinin, ikinci yeni şiirlerin materyalist olduğundan onun bu türün dışında yer aldığını” ifade etti. İstanbul Ticaret Üniversitesi’nden Doç. Dr. M. Bedri Mermutlu, “Sezai Karakoç, topluma öz güven getirdiğini ve bütün şiirlerinde fikir olmadığını ancak bütün kavramları şiirle verdiğini” ifade etti. İstanbul Ticaret Üniversitesi’nden Doç. Dr. Osman Bayraktar, “Karakoç’un ekonomik görüşünde bütünsel bir bakış açısına sahip olduğunu” vurguladı. Sezai Karakoç’a dair müzakerelerin nihayetinde öğle yemeği ikram edildi. Yemeğin ardından ikinci açılış konuşmaları aynı kongre merkezinin Şahdamar Salonu’nda 14:00-15:15 arasında Prof.

Dr. Ahmet Tanyıldız moderatörlüğünde Erol Erdoğan, Duran Boz, Doç. Dr. Mehmet Özger ve Ali Öztürk'ün sunumları ile devam etti. 15:15'de verilen aranın ardından 15:30-17:00 saatleri arasında eş zamanlı 8 farklı oturumda sempozyum tebliğlerinin ilk oturumları icra edildi.

Perşembe günü eş zamanlı düzenlenen bu ilk oturumlarda 15:30-17:00 saatleri arasında Sezai Karakoç'un medeniyet, siyaset, din ve sanat düşünceleri ele alındı.

Sezai Karakoç'un din düşüncesinin ele alındığı oturumun moderatörlüğünde Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Abdürrahim Alkış bulundu. İlk olarak Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nden Prof. Dr. Mehmet Salih Arı, "Sezai Karakoç'ta Hz. Peygamber ve Sahabe İzlerinin Etkisi" başlıklı tebliğini sundu. Bu bağlamda Karakoç'a göre peygamberler, toplumların en karanlık dönemlerinde gönderilmiş ve Hz. Peygamber'in "nûr-u Muhammedî" bağlamında kendinden önceki peygamberlere etki ettiği ifade edilmiştir. Oturumun ikinci tebliğcisi Mardin Artuklu Üniversitesi'nden Doç. Dr. Fikret Özçelik, "Sezai Karakoç'un Düşüncesinde Hz. Peygamber'in Örnekliliği Meselesi" başlıklı tebliğini sundu. Tebliğini İslam, Diriliş Neslinin Amentüsü ve Yitik Cennet adlı eserleri esas alarak hazırlayan Özçelik, Karakoç'un İslâmcı mı muhafazakâr mı olduğunu sormuş ardından onun eserlerinde sadece Türkleri değil "ümme"yi esas alması itibariyle İslâmcı olduğunu ayrıca Karakoç'a göre maddi ve ruhi bir savaş olduğunu onun ise ruh savaşını daha önemli gördüğünü ifade etti. Bu bağlamda Karakoç'a göre toplumu ekonomi değil; din ayakta tutmuş, Kur'an ve İslam'ın bir olup ikisi de kıyamete kadar muhafaza edilmiştir. Geçmişteki güzelliklerin çağımızda nasıl yaşanabileceği sorusuna da Hz. Peygamber'in sünnetini ihya ile olacağı ve bu bağlamda dirilişin de sünnetin ihyasına bağlı olduğu cevabını vermektedir. Oturumun üçüncü tebliğcisi Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Saylan, "Sezai Karakoç'un Eserlerinde Aktardığı Hadisler ve Bunlara Getirdiği Yorumlar" başlıklı tebliğini sundu. Bu bağlamda Saylan, Karakoç'un 41 eserini taramış ve doğrudan Hz. Peygamber' ref' edilmiş mükerrerler hariç toplamda 26 hadis tespit etmiştir. Karakoç'un eserlerinde sahih hadislerin yanı sıra zayıf rivayetlerinde bulunduğunu tespit eden Saylan, Karakoç'un Gazali, Mevlâna ve Hacı

Bayram Veli gibi isimlerden etkilendiğini ifade etti. Oturumun dördüncü ve son tebliğcisi Dicle Üniversitesi'nde Yüksek Lisans öğrencisi olan Cündullah Avcı "Sezai Karakoç'ta Metafizik Düşüncenin Kaynakları" başlıklı tebliği sundu. Bu bağlamda Karakoç'un vahyi medeniyet kaynağı olarak gördüğü, Peygamber'in asıl mesajının tevhit olduğu ve insanın cüz'î irade sahibi olduğunu ifade etti. Bu tebliğ ile 16:30'da sempozyumun ilk günü sona erdi. Oturumlarının nihayete ermesinin ardından akşam Ulu Camii Mesudiye Medresesi'nde "Tanıkları ve Hatıralarıyla Sezai Karakoç Hasbihal Programı" gerçekleştirilerek sempozyumunun ilk günü sosyal bir etkinlikle nihayete erdi.

Sempozyumun ikinci gününde sabah saat 04:00'te Diyarbakır'ın Fetih yıldönümü münasebeti ile Dicle Üniversitesi Fetih Camisi ve Hz. Süleyman Camii arası Fetih ve Diriliş yürüyüşü yoğun bir katılım ile gerçekleştirildi.

Sempozyum, gün boyunca birinci oturumlar 09:00-10:15'te; ikinci oturumlar 10:30-11:45'te; üçüncü oturumlar 14:00-15:15'te; dördüncü oturumlar 15:30-16:45 saatleri aralıklarında eş zamanlı olarak Karakoç'un siyaset, medeniyet, edebiyat, din, eğitim, iktisat, tarih düşüncesi; şiirlerinin çeşitli noktalardan analizleri, biyografisi ve Diyarbakır'a dair düşünce dünyasının ele alındığı toplamda 26 oturumda gerçekleştirildi.

Günün ilk oturumlarından birinde Sezai Karakoç Şiiri-5: Şekil ve Üslup teması Dicle Üniversitesi Genel Sekreteri Doç. Dr. Ali Karakaş moderatörlüğünde Sürgün Salonu'nda gerçekleşti. İlk olarak Sakarya Üniversitesi'nden Prof. Dr. Yılmaz Daşcıoğlu "Sezai Karakoç Şiirinde geleneğin Biçimsel Bir Tezahürü Olarak Ses Tasarrufları" başlıklı tebliği sundu. Ardından Dicle Üniversitesi'nden Doç. Dr. Faruk Gökçe "Kavramsal Metaforların Dünyasından Sezai Karakoç'un Şiir Dünyasına İdrak: Dilbilimsel Bir Yaklaşım" başlıklı tebliğini sundu. Son tebliğci Dicle Üniversitesi'nden Doç. Dr. Burhan Baran ise "Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Alışılmamış Bağdaştırmalar" başlığı ile sunumunu gerçekleştirdi. Oturumun son bulmasının ardından verilen ara ile günün ikinci oturumu 10:30'da başladı.

İkinci oturumlardan biri olan Sezai Karakoç'ta Medeniyet Düşüncesi -4: "Diriliş" Mefkûresi teması Trakya Üniversitesi'nden Prof. Dr. Rıdvan

Canım'ın moderatörlüğünde Çeşmeler Salonu'nda gerçekleşti. İlk tebliğci Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nden Prof. Dr. Alpay Doğan Yıldız "Gelecek Tasavvuru Olarak 'Diriliş Nesli'nin Amentüsü' ve 'Kalbin Sesi'" başlıklı tebliğlerini sundu. İkinci tebliğci Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Aslan "Değişim Sosyolojisi Açısından Diriliş Düşüncesi" başlıklı tebliğlerini sundu. Üçüncü tebliğci olan Yazar Temel Hazıroğlu "Bilge Düşünür Sezai Karakoç ve Diriliş Manifestosu" başlıklı tebliğlerini sundu. Ardından dördüncü ve oturumun son tebliğcisi olan Samsun Üniversitesi'nden Arş. Gör. Esra Nur Sezgül "Sezai Karakoç'un 'Diriliş Neslinin Amentüsü'nde Sünnet Temelli Sosyolojik Yaklaşımlar" başlıklı tebliğini sundu. Tebliğde Karakoç'un bir eseri özelinde hareket edilmiş ve bu bağlamda Karakoç'un inşa etmek istediği toplumun temellerinde hadis ve sünnetlerden mülhem ilkelerden hareket ettiği, sunulan örneklerle tespit edilmiştir.

Günün son oturumlarından olan Sezai Karakoç'ta Medeniyet Düşüncesi -6: "Diriliş" Mefkûresi temalı oturumda ilk olarak Erzincan Üniversitesi'nden Doç. Dr. Adem Can "Diriliş İmgesinin Mistik Paradoksu" başlıklı tebliğ sunuldu. Bu bağlamda Şehrazat, Masal ve Hızır'la 40 Saat adlı üç şiir üzerine inşa edildiği tebliğde imgenin zihni bir tasarım olduğu bir şairin tüm eserinde inşa ettiği bilinçli bir tasavvur olduğu ve Karakoç'un da "diriliş" imgesi ortaya koyduğu ifade edildi. İkinci tebliğci Sakarya Üniversitesi'nden Arş. Gör. Osman Aydoğan "Modern Tahakküme Karşı Diriliş Düşüncesi: Sezai Karakoç'un Diriliş Düşüncesi ve Batı Dışı İlerlemenin İmkânı" başlıklı tebliğlerini sundu. Bu bağlamda modernite ve tahakküm kavramlarına dikkat çeken Aydoğan, Karakoç'un hümanizm yerine metafizik ve dini yerleştirdiğini, diriliş düşüncesinde İslami perspektiften yola çıktığını ifade etti. Üçüncü tebliğci olan Kuvancı "Sezai Karakoç'a Göre Arketip Bir Şahıs: Diriliş Eri" başlıklı tebliğlerini sundu. Bu bağlamda neden dirilişe ihtiyaç duyuyoruz sorusuna içinde bulunulan çöküş ve buhranı atlatmak cevabının ardından dirilişin ruh metamorfozu ve ortam tazelemesi olduğunu bunu omuzlayacak taze bir nesle ihtiyaç olduğunu ifade etti. Dördüncü ve son tebliğci olan Dicle Üniversitesi'nde Doç. Dr. İsmail Kanbaz "Diriliş Mektebinin Epistemolojik Kökenleri: Takvâ ve Adalet" başlıklı tebliğini sundu. Bu bağlamda Diriliş Neslinin

Amentüsü'nde yer alan erdem, şahsiyet ve medeniyet kavramlarının üzerinde durulan tebliğin nihayete ermesi ile sempozyumun son oturumlarından biri icra edilmiş oldu.

Yüz yüze gerçekleştirilen eş zamanlı bu oturumların yanı sıra yurt içi ve yurt dışından tebliğcilerin katılımları ile üç sanal oturum da gerçekleştirilmiş oldu.

Saat 17:30'da kongre merkezi önünden hareket eden servisler ile Sur ilçesinde Dicle Nehri üzerinde bulunan ve çeşitli tarihler sunulmakla beraber Mervaniler döneminde 1065 yılında inşa edildiği ifade edilen tarihi On Gözlü Köprü'nün olduğu yerde ruhun derinliklerine işleyen Dicle Nehri'nin esintisi eşliğinde devlet erkanın da katılımı ile yine Diyarbakır'ın yerel lezzetlerinin sunulduğu akşam yemeği ikramında bulunuldu. Aynı gün saat 21:00'da Suriçi'nde yer alan Dicle Üniversitesi Kültür ve Sanat Merkezi'nin de ilk konukları olarak sempozyum katılımcıları ile Dicle Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Tanyıldız, Prof. Dr. Rıdvan Canım, Ömer Faruk Aslan ve diğer katılımcılar şiir okurken şehrin sembolü olarak anılan tatlı ve çay ikramları eşliğinde canlı musiki icra edilerek sohbet programının gerçekleştirilmesi ile sempozyumun ikinci günü nihayete erdi.

Sempozyum tebliğ oturumlarının nihayete ermesinin ardından üçüncü günde katılımcılar ile sabah 10:30'da Sezai Karakoç'un dünyaya gözlerini açtığı şehir olan ve "Zülküfül Dağı'nın bahçeleri; Yalnız orada açar özel bir peygamber çiçeği; ağız yakan bir peygamber çiçeği; Sultan Şehmus ve Veysel Karânî" (Karakoç, Gün Doğmadan, Diriliş Yayınları, 2006: 134) dizelerini kaleme aldığı Ergani ilçesine gidildi. Zülkifl Peygamber'in burada uzunca bir müddet kaldığı ifade edilen Makam Dağı'nda kahvaltı programı düzenlendi. Kahvaltının ardından Sezai Karakoç Müzesi ve Kültür Evi ziyaret edildi. Devamında Suriçi gezisi yapıldı ve bu bağlamda türünün yurdumuzda tek örneği olan Dört Ayaklı Minare; Kurşunlu ve Nebi Camiileri'nin ziyaretleri ile sempozyum sosyal programı da nihayete ermiş bulundu.

Sezai Karakoç'un çeşitli açılardan ele alınarak düşünce dünyasının bugüne aktarılmaya devam edildiği bu sempozyum vesilesi ile aynı za-

manda farklı üniversitelerden hocaların birbiri ile tanışma imkanının yanı sıra Diyarbakır'ın cömert misafirperverliğine yakından şahitlik etme imkanına sahip olunmuştur. Tarihe iz bırakmış şahısların özellikle içinde büyüdükleri coğrafyalar dahilinde bütüncül bir şekilde anlaşılmasına vesile olan bu tür etkinliklerin gerçekleştirilmesi hem onların anlaşılması hem de bugüne ve yarına dair biz neler yapabiliriz sorularının somut bir cevabı olduğu aşikardır. Sempozyumun icra edildiği bu üç gün boyunca en ufak bir aksaklığa dahi mahal vermeksizin her an katılımcılarla bir arada olup ilgilenen başta ev sahipliği yapan Dicle Üniversitesi olmak üzere sempozyum düzenleme kuruluna ve organizasyonda emeği geçen herkese teşekkürü bir borç biliriz.